

BOSHLANG'ICH TA'LIMDA O'ZBEK TILINI O'QITISHDA INTERAKTIV USULLARNING AHAMIYATI

Sheraliyeva Sayida

Termiz davlat pedagogika instituti

2-bosqich talabasi

Tel: +998774809903

Email:sheraliyevasaida407@gmail.com

Annotatsiya: *Mazkur maqolada boshlang'ich ta'limda o'zbek tilini o'qitishda interaktiv usullarning o'rni va ahamiyati tahlil qilinadi. Interaktiv usullar, xususan, o'yinli mashg'ulotlar, guruh ishi va raqamli texnologiyalardan foydalanish orqali o'quvchilarning til o'rganishga qiziqishi va faolligi oshirilishi ko'rsatiladi. Shu bilan birga, bu usullarning grammatik qobiliyatlar, nutq madaniyati va ijodiy fikrlashni rivojlantirishdagi ta'siri misollar orqali yoritiladi. Maqola boshlang'ich ta'lim pedagoglariga amaliy tavsiyalar berishga qaratilgan.*

Annotation: *This article analyzes the role and significance of interactive methods in teaching the Uzbek language in primary education. It highlights how interactive techniques—particularly game-based activities, group work, and the use of digital technologies—enhance students' interest and engagement in language learning. The article also illustrates, through examples, the impact of these methods on developing grammatical skills, speech culture, and creative thinking. It is aimed at providing practical recommendations for primary education teachers.*

Kalit so'zlar: *boshlang'ich ta'lim, o'zbek tili, interaktiv usullar, o'yinli mashg'ulotlar, guruh ishi, raqamli texnologiyalar, nutq madaniyati, ijodiy fikrlash, tilshunoslik, pedagogika.*

Keywords: *primary education, Uzbek language, interactive methods, game-based activities, group work, digital technologies, speech culture, creative thinking, linguistics, pedagogy*

Har bir tilning o'qitilishi uning o'quvchilarning shaxsiy va intellektual rivojlanishidagi o'rniga bog'liq bo'lib, boshlang'ich ta'limda o'zbek tili o'quvchilarning nutq madaniyatini shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. An'anaviy usullar bilan birgalikda interaktiv usullardan foydalanish til o'rganish jarayonini yanada samarali va qiziqarli qiladi. Ushbu usullar o'quvchilarning faolligini oshirib, ularning grammatik bilimlari, nutq ko'nikmalari va ijodiy fikrlash qobiliyatlarini rivojlantiradi. Mazkur maqolada boshlang'ich sinflarda o'zbek tilini o'qitishda interaktiv usullarning xususiyatlari, afzalliklari va amaliy qo'llanilishi tahlil qilinadi.

1. Interaktiv usullarning turlari

Boshlang'ich ta'limda o'zbek tilini o'qitishda qo'llaniladigan interaktiv usullar quyidagi shakllarda namoyon bo'ladi:

1.1. O'yinli mashg'ulotlar

O'yinli mashg'ulotlar boshlang'ich sinf o'quvchilarining e'tiborini jalb qilishda muhim vositadir. Bu usul o'quvchilarning tilga qiziqishini oshiradi va o'rganishni qiziqarli jarayonga aylantiradi. Masalan:

So'z o'yinlari: "Sinonim top" o'yini orqali o'quvchilar so'z boyligini kengaytiradi. Masalan, "xursand" so'ziga "quvonchli", "shod" kabi sinonimlarni topish orqali leksik bilimlar mustahkamlanadi.

Rolli o'yinlar: O'quvchilar do'kon yoki oilaviy suhbat kabi sahnalarni ijro etib, nutq ko'nikmalarini rivojlantiradilar.

1.2. Guruh ishi

Guruh ishi o'quvchilar o'rtasida hamkorlikni rivojlantiradi va tilni amaliy qo'llash imkonini beradi. Masalan:

Jamoaviy hikoya yozish: O'quvchilar navbatma-navbat hikoyaga jumlar qo'shib, ijodiy fikrlash va grammatik qoidalarga rioya qilishni o'rganadilar.

Savol-javob musobaqalari: Guruhlar o'zbek tili qoidalariga oid savollarga javob berish orqali bilimlarini sinaydilar.

1.3. Raqamli texnologiyalar

Zamonaviy ta'limda raqamli texnologiyalar o'zbek tilini o'qitishda keng qo'llanilmoqda. Masalan:

Interaktiv doskalar: So'z birikmalari yoki gap tuzilishini o'rganishda vizual materiallar darsni qiziqarli qiladi.

Mobil ilovalar: "Alifbo" yoki "O'zbek tili" ilovalari so'z boyligini oshirishda yordam beradi.

2. Interaktiv usullarning pedagogik ahamiyati

Interaktiv usullar boshlang'ich ta'limda quyidagi vazifalarni bajaradi:

Motivatsiyani oshirish: O'yinli mashg'ulotlar o'quvchilarni faol ishtirok etishga undaydi. Masalan, "Maqollar musobaqasi" raqobatbardoshlik va qiziqishni kuchaytiradi.

Grammatik bilimlarni mustahkamlash: Gap tuzish o'yinlari orqali ega, kesim va to'ldiruvchilarning to'g'ri ishlatilishi o'rganiladi.

Nutq madaniyatini rivojlantirish: Dialoglar va guruh ishi orqali to'g'ri talaffuz va intonatsiya shakllanadi.

Ijodiy fikrlashni oshirish: Hikoya yozish yoki rol o'ynash o'quvchilarning tasavvurini rivojlantiradi.

3. Amaliy tavsiyalar

Boshlang'ich ta'lim pedagoglariga quyidagi tavsiyalar beriladi:

Har bir darsda o'yinli mashg'ulotlardan foydalanish orqali o'quvchilarning qiziqishini ushlab turish.

Raqamli platformalarni dars rejasiga kiritish, masalan, interaktiv testlar yoki videodarslar.

Guruh ishini rag'batlantirish orqali o'quvchilarning muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish.

Har bir o'quvchining qobiliyat darajasiga mos interaktiv usullarni tanlash.

Xulosa qilib aytganda, boshlang'ich ta'limda o'zbek tilini o'qitishda interaktiv usullar o'quvchilarning tilni o'zlashtirish jarayonini sifatli, samarali va qiziqarli qilishda muhim ahamiyatga ega. O'yinli mashg'ulotlar, guruh ishi va raqamli texnologiyalar orqali o'quvchilarning nutq madaniyati, grammatik bilimlari va ijodiy qobiliyatlari rivojlanadi. Bu usullar o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlab, til o'rganishga bo'lgan qiziqishni oshiradi va o'zbek tiliga muhabbatni shakllantiradi. Pedagoglar ushbu usullarni tizimli ravishda qo'llash orqali ta'lim jarayonida yuqori natijalarga erishishi mumkin. Shu bilan birga, interaktiv usullar o'quvchilarning o'ziga xos qobiliyatlarini aniqlashga va ularni individual yondashuv asosida rivojlantirishga yordam beradi, bu esa boshlang'ich ta'limning umumiy samaradorligini oshiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

- 1.Norbotaev K., Juraev A. Improving Primary Class Lessons Based On Media Teaching Methodology World Bulletin Of Social Sciences. – 2022. – T. 16. – C. 43-47.
2. Jo'Rayev A. U. Boshlang 'Ich Sinf O 'Quvchilarining Ijodiy Faoliyatini Rivojlantirish Shart– Sharoitlari Va Samarali Omillari //Inter Education & Global Study. – 2024. – №. 4 (1). – C. 131-134.
3. Jo'Rayev A. Multimediali Ta'Lim Vositalari Va Ularni Tayyorlash Usullari //Interpretation And Researches. – 2023. – T. 2. – №.
- 4.G'ulomov M. O'zbek tilini o'qitish metodikasi. — Toshkent: O'zbekiston milliy ensiklopediyasi, 2012.
- 5.Jo'rayev O. Boshlang'ich ta'limda ona tili o'qitish. — Toshkent: Fan, 2015.
- 6.To'xtaboyev O. O'zbek tilini o'qitishda zamonaviy yondashuvlar. — Toshkent: Fan, 2018.
- 7.Rafiqov T. Pedagogik texnologiyalar va interaktiv usullar. — Samarqand: Zarafshon, 2019.
- 8.Sharipova M. Boshlang'ich ta'limda til o'qitish metodikasi. — Samarqand: SamDU, 2020.
- 9.Inoyatova D. Interaktiv ta'lim usullari. — Samarqand, 2014.
- 10.Karimova D. O'zbek tilini o'qitishda raqamli texnologiyalar. — Toshkent: Ilm Ziya, 2021.
- 11.Xudoyqulova D. Boshlang'ich ta'limda ijodiy yondashuvlar. — Qarshi: QDU, 2022.

